

Tieto-isku: Turvallisuus ikääntyvän arjessa ja lähisuhteissa

13.2.2024

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Suvanto ry

suvantory.fi

Turvallisen vanhuuden puolesta-Suvanto ry

Suvanto ry on valtakunnallisesti toimiva järjestö, jonka toiminnan tarkoituksena on ikääntyneisiin kohdistuvan väkivallan, kaltoinkohtelun ja hyväksikäytön ehkäiseminen.

Autamme väkivallan ja kaltoinkohtelun kaikkia osapuolia. Lisäksi tuotamme tietoa ikääntyneiden kaltoinkohtelusta eri tahoille.

Palvelumme ovat maksuttomia

Tutustu lisää www.suvantory.fi

Tieto-iskun teemat:

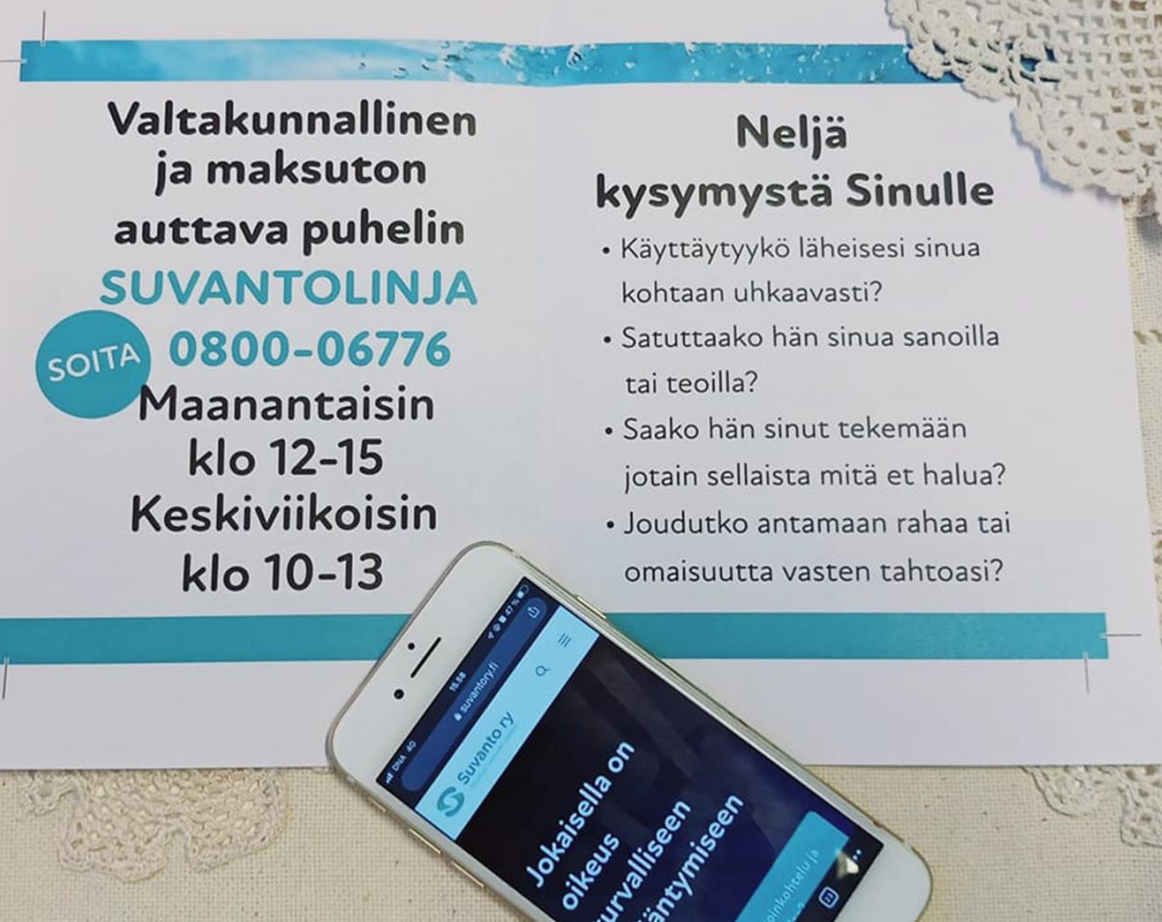
- Miten Turvallisen vanhuuden puolesta-Suvanto ry auttaa ikääntyneitä?
- Mitä ikääntyneisiin kohdistuva kaltoinkohtelu, hyväksikäyttö ja väkivalta on?
- Miten tunnistaa ikääntyneisiin kohdistuvaa huonoa kohtelua ja väkivaltaa?
- Mistä tukea ja apua voi saada?

Suvanto ry:n palvelut

- Valtakunnallinen auttava puhelin
Suvantolinja p. 0800 06776
avoinna ma klo 12-15 & ke klo 10-13

Kenelle?

- ikääntyneille sekä heidän läheisilleen
- työntekijöille ja ammattilaisille

Valtakunnallinen ja maksuton auttava puhelin
SUVANTOLINJA
SOITA 0800-06776
Maanantaisin klo 12-15
Keskiviikoisin klo 10-13

Neljä kysymystä Sinulle

- Käyttäytyykö läheisesi sinua kohtaan uhkaavasti?
- Satuttaako hän sinua sanoilla tai teoilla?
- Saako hän sinut tekemään jotain sellaista mitä et halua?
- Joudutko antamaan rahaa tai omaisuutta vasten tahtoasi?

Jokaisella on oikeus turvalliseen ikääntymiseen

Suvanto ry:n palvelut

- Tarjoaa maksutonta henkilökohtaista keskusteluapua väkivallan eri osapuolille.
- Tarjoaa vertaistukea väkivaltaa kokeneille ikäihmisille.
- Antaa asiantuntija- ja neuvotteluapua.
- Toimii yhteistyössä eri auttajatahojen kanssa kaltoinkohtelu- ja väkivaltatilanteissa.
- Kerää ja jakaa tietoa ja materiaalia ikääntyneisiin kohdistuvasta kaltoinkohtelu- ja väkivaltailmiöstä.
- Järjestää aiheeseen liittyviä luento-, keskustelu- ja koulutustilaisuuksia sekä tapahtumia.

Mitä kaltoinkohtelu ja väkivalta on ?

Ikääntyneisiin kohdistuvalla kaltoinkohtelulla tarkoitetaan luottamuksellisessa suhteessa tapahtuvaa tekoa tai tekemättä jättämistä, joka vaarantaa ikääntyneen hyvinvoinnin, turvallisuuden tai terveyden.

- fyysistä väkivaltaa
- henkistä väkivaltaa,
- taloudellista kaltoinkohtelua,
- digitaalista väkivaltaa,
- uskontoon liittyvää väkivaltaa,
- seksuaalista väkivaltaa,
- hoidon tai avun laiminlyömistä
- tai muuta oikeuksien rajoittamista,
- loukkaamista ja ikäihmisen ihmisarvoa alentavaa kohtelua

Kaltoinkohtelu voi olla myös tahatonta

- Kaltoinkohtelu tai laiminlyönti voi olla myös **tahatonta** (passiivista).

Tällöin ikääntyneen kaltoinkohtelu tai laiminlyönti johtuu esim. hoitajan tai muun hoidosta vastaavan henkilön osaamattomuudesta, tiedonpuutteesta tai uupumuksesta.

Tällöin hoitaja tai hoidosta vastaava, saattaa tehdä parhaansa, mutta ei uupumuksensa tai tietojen tai taitojen puutteen vuoksi ymmärrä vaarantavansa hoidettavansa hyvinvointia ja turvallisuutta.

- Kaltoinkohtelu voi olla seurausta siitä, että tekijä ei saa tarvitsemaansa tukea, apua tai palvelua.

Mitä lähisuhdeväkivalta on ?

Läheisessä ihmissuhteessa tapahtuva väkivalta on lähisuhdeväkivaltaa

Lähisuhdeväkivaltaa voi esiintyä parisuhteissa tai perheen ja suvun sisällä

Ikääntyneeseen voi kohdistua lähisuhdeväkivaltaa hänen nykyisen tai entisen kumppanin, aikuisen lapsen/lapsenlapsen, lähisukulaisen tai muun läheisen ihmisen taholta

Viisi kysymystä Sinulle

- Käyttäytyykö läheisesi sinua kohtaan uhkaavasti?
- Satuttaako hän sinua sanoilla tai teoilla?
- Saako hän sinut tekemään jotain sellaista, mitä et halua?
- Joudutko antamaan rahaa tai omaisuutta vasten tahtoasi?
- Ohittaako joku mielipiteesi tai oikeutesi päättää omista asioistasi?

Turvattomuus lähisuhteissa

- Ikääntyneisiin kohdistuva kaltoinkohtelu on useimmiten lähisuhdeväkivaltaa. Ikääntyneisiin kohdistuva kaltoinkohtelu on piilorikollisuutta, jota on vaikea tunnistaa.
- Kaltoinkohtelu tai väkivalta on aina väärin, vaikka tekijä olisikin ikääntyneelle läheinen ja rakas.
- Mitä läheisempi tekijä on, sen vaikeampaa kaltoinkohtelusta tai läheisen aiheuttamasta uhasta usein on kertoa.

Ikääntyvien kanssa tehtävän väkivaltatyön erityispiirteitä

- Ihmisen elämänkaarelle mahtuu useita elämän merkittäviä käännteitä ja tapahtumia
- Ikääntyneen ihmissuhteet ovat usein pitkäkestoisia ja aikajänne ihmissuhteen/suhteiden aikana tapahtuneelle väkivallalle / hyväksikäytölle on elämän mittainen
- Väkivalta on voinut kulkea mukana koko elämänkaaren aikajanalla. Se on voinut muuttua muotoaan vuosien aikana sekä raaistua

Miten tunnistaa kaltoinkohtelu ja väkivalta?

Kaltoinkohtelun olemassaolon tunnustaminen ja tunnistaminen ei aina ole helppoa

- Kaltoinkohtelun merkit saattavat myös sekoittua ikääntymisen mukanaan tuomiin muutoksiin tai sairauksiin esimerkiksi muistisairauden oireisiin
- Ikääntynyt ei itsekään aina ymmärrä joutuneensa kaltoinkohtelun tai väkivallan kohteeksi.
- Syyllisyys, häpeä ja pelko estävät kertomasta
- Tekijä on ikääntyneelle läheinen ja tärkeä
Huoli tekijälle mahdollisesti aiheutuvista seurauksista

Huolestu, kun tietämäsi ikääntynyt:

- on saanut uusia outoja tuttavvia tai majailijan luokseen
- näyttää rahoittavan jonkun toisen elämistä
- ei kykene hoitamaan elämisen kustannuksia
- on menettänyt rahaa, omaisuutta tai tavaroitaan
- hän näyttää pelkäävän ja kieltäytyy puhumasta

Huoli-ilmoitus

Huoli-ilmoitus on kunnalle tehtävä ilmoitus ikääntyneen henkilön palveluntarpeesta. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista, velvoittaa kuntaa selvittämään ikääntyneen henkilön tarpeet ilmoituksen perusteella.

25 § Ilmoittaminen iäkkään henkilön palveluntarpeesta

”Jos terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö taikka kunnan sosiaalitoimen, alueen pelastustoimen, hätäkeskuksen tai poliisin palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tiedon sosiaali- tai terveydenhuollon tarpeessa olevasta iäkkästä henkilöstä, joka on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, hänen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava asiasta viipymättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle viranomaiselle.”

Lähde: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120980>

Mistä väkivaltaan ja kaltoinkohteluun voi saada apua?

Hae apua ja tukea, älä jää yksin miettimään

- Hätätilanteessa 112
- Sosiaali- ja kriisipäivystys
- Tee huoli-ilmoitus ikääntyneestä:

Pohjois-Savon hyvinvointialue Ikäkeskuksen neuvonta p. 017 2734100
arkisin kello 9-14, arkipyhien aattoina kello 12 saakka

- <https://pshyvinvointialue.fi/ikakeskuksen-neuvonta>
- Suvantolinja p. 0800 06776 ma klo 12-15 & ke klo 10-13
- Nollalinja p. 080 005 005 palvelee vuoden jokaisena päivänä ympäri vuorokauden.
Apua lähisuhdeväkivaltaan. Turvakotiin pääsee maksutta ja ilman lähetettä
- Rikosuhripäivystys p. 116 006 palvelee suomeksi ma–pe klo 9–20 ja ruotsiksi klo 12–14

Kiitos!

Turvallisen vanhuuden puolesta-Suvanto ry

Väkivaltatyön asiantuntija

Elina Mattila

P. 050 444 8236

elina.mattila@suvantory.fi

Susanna Rikkinen

P. 050 572 2872

susanna.rikkinen@suvantory.fi

Jokaisella on oikeus turvalliseen ikääntymiseen.